

Лэжыигъэм и Йухыжын Йофыгъо шъхьал

АР-м иминистрэхэм я Кабинет зичэзыу игъэкютыгъэ зэхэсигъоу тыгъуасэ илагъэм шъольырымкіэ мэхъанэшхо зиэ социальнэ йофыгъохэр, пшъерильхэр зэшюхыгъэхэ зэрэхъурэм щатегущылагъэх.

Аш тхаметагъор щызэрихъаг Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Къумпыыл Мурат. Министрствэхэм, ведомствэхэм, къулукъухэм анахъэу анаэ зытырагъэтин фаехэ лъэнүкъохэр республикэм ипащэ афигъенэфагъэх.

Адыгейим и Лышхъэ анах мэхъанэшхо зэритигъэхэм ашыщ лэжыигъэм

фышихъэ лэжыигъэр йуахыжын фае, блэкигъэ ильесим егъепшагъэмэ, мы пчагъэр мини 4-кіе нахыб. Непэрэ мафэм ехъуллэу лэжыигъэм ипроцент 38-рэ йуахыжыгъ, зэкіемкіи тонн мини 189-рэ аугъоижыгъ. Бжыхъэ коц гектар мин 91-рэ йуахыжынэу щитмэ, къызыщаожыгъахэр гектар мин 29-рэ. Джаш

аугъоижыгъ, гектар тельйтэу центнер 48,5-м ехъу къытыгъ.

АР-м и Лышхъэ мыш дэжым анахъэу ынаэлэ зытыридзагъэр лэжыигъэр зэрэл губъохэм машом закышиштэу зерагъеунэфырэм игумекъыгъо идэгъэзжыкын ары.

— Лэжыигъэр къызщаагъэкъирэ губъохэм мыш фэдизэр машом закышиштагъэу сүгү къэкижырэп. Ахэм чыпэу аубытырэр бээп, ау аш фэдэ гумекъыгъо тиленэу щитэп. УФ-м ошэ-дэмыши юфхэмкіи и Министр-

ствэ и Гъэорышапыу республикэм щынэмы мы гумекъыгъом идэгъэзжыкынкі шуагъэ къытэу юфхэмнээр зэхечээ. Аш даклоу хэбзэухүмэко къулукъухэм, прокуратурэм мы юфыгъом анаэ нахь тырадзэн, ишылагъэ хүмэ, уголовнэ юфхэр къызэуахынхэ фае. Джаш фэдэу лэжыгъэр зэрэуахыжырэ техникэм изытет шапхъэхэм адештэмэ зэраупльэкүгүэ шыкъэм пытахъэ хэлъэу къеклонгъэн фае, — къыуагъ Къумпыыл Мурат.

(Икэух я 2-рэ нэклуб. ит).

и ухыжын республикэм зэрэццэхэшгъэр, аш ипшорыгъэш зэфхыссыжхъэр.

АР-м мэкъу-мэшымкіэ иминистрэй Владимир Свеженец къызэриуагъэмкіэ, чыгу гектар мини 109-м щапхыгъэ

фэдэу бжыхъэм хъэу апхыгъэм ипроцент 98-рэ фэдиз йуахыжыгъ, мы культурэм чыгу гектар 11600-рэ фэдиз еубыты, аш щыщэу йуахыжыгъэр гектар 11394-рэ. Зэкіемкіи хъэ тонн мин 53-рэ

Ныбджэгъу лъаплэхэр!

Кіэтхэгъу уахътэр тыухыгъэ. Бэдзээгъум и 1-м къыщегъэжъагъэу 2019-рэ ильесим иятлонэрэ ильесныкъо къышууукъеэшт «Адыгэ макъэм» итираж экземпляр миниплым къехъугъ. Шынпъэрэ плюштмэ, гъезет кіэтхэгъу уахътэм нах хыльтэ тиофшэн хэтэп. Почтэм илофышэхэм гъезетыр къызэрэшшүүхахыжыштэм пае уасэу къагъеннафэрэр зэрбэр арь юфыр къин къэзышырэр. Джаш фэш Адыгэ Республикэм и Лышхъэу Къумпыыл Мурат, район тхаматэхэм, хъызметшлэпээ зэфшхъафхэм ялашхэм, тигъээст-еджэхэм ренэу зафэтгъязэ илпилэгъу къытфэхъунхъэр, гъезетэу «Адыгэ макъэм» къыратхыкынэу, ялофшэгъухэри а юфхъабзэм къыхагъэлжъэнхъ. Тигъээст-

еджэхэу къытфэшьыпкъэхэр, зэкіэ зызыфдгъазэхэу къыддеэхэрэр арь тильэпкъ гъезет щызыгъаэрэр, зыгъепсэурэр. Зэкіеми лъэшэу тафэрэз, «тхъашуугъэлжэсэу» ятэло. Мыгъэрэ кіэтхэгъу уахътэмкіи анахъэу къыхэзгъэшчи сшоигъу ишшүшэ юфхэмкіэ, илпилэгъу цыфмэ зэрафхэхүрэмкіэ зэльшэрэ Шъэумэн Хъазрэт. Аш и Шушээ фонд лъэу тхъигъэлэ зыфдгъэзагъ Хэгъэту зэошхом, юфшэнэм иветеранхэм, нэжъ-лужхэр зиунэ исхэм «Адыгэ макъэр» почтэмкіэ экземпляр 500-м клахъэу къафыритхыкынэу. Почтэ уасэр зэрбэм къыхэлкэу аш фэдиз дэдэ къырритхыкынэу тигуягъэп, ау бэрэ темжэу джэуап къытатыжыгъ — Шъэумэн Хъазрэт тильэу къытфигъэцэлгагъ.

Гъэзет экземпляр 500-м тэфэрэ сомэ мин 441 480-р Почтэм аш фитупшигъ. Республикэм ичыпээ зыгъэорышлэжын-пхэхэм ялашхэм къытлэгъэхъагъэхэ спиксэхэмкіэ гъэзетыр ветеранхэм, нэжъ-лужхэм къафитхыкыгъ. Арышь, еж-ејжырэу къыримтхыкыгъэу гъэзетыр непэ къыщегъэжъагъэу къызуклэштхэм (ахэм ацэ-альэкъуацэхэр я 4-рэ нэклубом итых) ашлэнэу тыфай ар зишшүлгэгъэр. Тээ, редакцием щылахъэхэрэм, лъэшэу тыфэрэз илпилэгъу къытфэхъугъэ Шъэумэн Хъазрэт. Псаунгъээ пытэ илэу ильесыбэрэ джыри ильгээгъу гъэдэжэнэу тыфэлъало!

УФ-м и Федеральнэ Зэлүкіэ Федерацаемкіэ и Совет хэтэу Хъопсэрыкъо Мурат кіэтхэгъу уахътэр кло къэс зыф-

тэгъазэш, зэ нэмийэми джэуапынчээ туулыгъэнагъэп, экземпляр 300-м къыщымыкъеу еджалхэхэм, социальнэ къулукъушлапэхэм алае къытфыртхыкы. Мыгын джарэуштэу зекулагъэ. УФ-м и Къэралыгъо Думэ идепутатэу Владислав Резник титхыгъэ фэдгъэхыгъ, экземпляр 300-р къытфыртхыкыгъ. Зигугуу къэштыгъэхэм, джааш фэдэу машиншэ заводым илашээ Емтый Зауркъан, Пивэш заводым илэшхъэтетэу Пэнэшү Къэпльян, нэмийкыбэу кіэгъэтхэгъу уахътэм къыхэлажъэрэм «тхъашуугъэлжэсэу» ятэло.

Тэгүгъэ къэкошт кіэтхэгъу уахътэр къэсмэ еж-ејжырэу гъэзетыр къыратхыкынэу, нэжъ-лужхэр аш фэдэ амал зимишэхэм ягупсэхэр адеэнхэу.

ДЭРБЭ Тимур.

ЛЭЖЬЫГЬЭМ ИЛХЫЖЫН ЙОФЫГЬО ШЬХЬАЛ

(Икзух).

Профильтр ведомством илаштэй Александр Зыбкиным мыш дэжьым къизэриуагъэмкэ, мы аужырэ тхамафэм къикоцл лэжьыгъэр зэрыль губъохэм тьогогуийрэ машом закыншиштагъэй

агъеунэфыгъ. Гумэкыгъою къеуцуухэрэр дэгъээзыжыгъэнхэм фэшл блэкыгъэ тхамафэм Шэуджэн районным щылагъях, мы муниципалитетим ичыпли 9 аупльэклүү. Джаш фэдэу Адыгэкаалэ, Тэхутэмийкье ыкчи Теуцожь районхэм мыш

фэдэ дэкыгъою тофхъабзэр ашызаха-щэнэу агъенэфагъ.

— Цыфхэр дгээптийнэнхэр арэл пшьерьиль шхъяаэу зыфдэгъэуцхъяаэр, машор къемыхуныр, мэккумэшышэхэм къаъекыгъэ лэжьыгъэр къетуухумэнр

ары тофшэнкэ анахьэу тынаэ зытэ-тыр, — къыуагъ ведомством илаштэй.

Мэккумэш чыпшэхэм хэхьоногъэхэр ашынхэм ипрограммэ ильэцкэн 2020-рэ ильэсийн сомэ миллион 749-рэ фэдиз республикэм щыпшэуагъэханэу агъен-нафэ, аш фытегъэпсхъяаагъэх тхыльхэр агъехъазырыгъэх.

Гумэкыгъою зиэхэу зыкыифэзигъэээрэ цыфхэм яофыгъохэм республикэм илаштэй къащыуцугъ. Гушыэм пае, Тэхутэмийкье районным илсэулэхэм ашызхэм электричествоэр охтэ гээнэфагъэх ашагъекуасэу къизэрэхэхээрэ епхыгъэу гьогогуу пчагъэрэ Къумпил Мурат зыкыифагъэзэй. Цыфхэмкэ мы юфыгъом мэхъянэшхо зэриэр къидильтээ, аш фэгъэзагъэх къулькухэм республикэм илаштэй пшьерьильхэр афышыгъэх.

Лээпкэ проектхэм ягъэцкэн, гэсэнэгъэм, медицинэм, зеконным, посольшэхынным, шыхъафхэм язэхэшэн, нэмыкль энэхүүхэм яхыгъэхэ тофхъохэри планернэ зэхэсигъом къышалэтигъэх.

ТХЬАРКЬОХЬО
Адам.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ иунашъу

Рэзэнгъэ тхыль фэгъэшьошэгъэным ехыллагъ

Ильэсийбэ хуугъэу ветеран движением чанэу зэрэхэлажьэрэм, ныбжын-къэхэм патриотическэ плүнүгъэ ягъэгъотыгъэным илахьышу зэрэхишыхъэрэм афешл Дээндэрэз Мосэ Мыхъамодэ ыкъом, Адыгэ Республикэм заомкэ, тофшэнэмкэ, Улэшыгъэ Клуачхэмкэ, хэбзэуххумэкл къулькухэмкэ ив-теранхэм (ипенсионерхэм) яобщественнэ организацэ Адыгэкаалэх икъутамэ иправление итхаматэ, рэзэнгъэ тхыль фэгъэшьошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ Къумпил Мурат

къ. Мыекъуапэ, мэккуогъум и 27-рэ, 2019-рэ ильэс
N 174

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ иунашъу

Рэзэнгъэ тхыль фэгъэшьошэгъэным ехыллагъ

Культурэм илахь зэрэхишыхъэрэм ыкчи ильэсийбэ хуугъэу гуетынгъэ фырилэу тоф зэришлээрэм афешл Даут Сариет Щэбанэ ыпхъум, сэнэхьят гэсэнгъэ ягъэгъотыгъэнэмкэ Адыгэ Республикэм икъералыгъю бюджет организацье «Искусствэхэмкэ Адыгэ республике коллежу У. Хь. Тхьабысымым ыцлэхэ щытим» икъелэгъаджэ, рэзэнгъэ тхыль фэгъэшьошэгъэнэу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ Къумпил Мурат

къ. Мыекъуапэ, мэккуогъум и 28-рэ, 2019-рэ ильэс
N 177

Мыекъуапэ икъелэцыкы Іыгъыпли 4-мэ сомэ миллионы 5 хъурэ грантхэр къахыгъэх

Къэралыгъо программэу «Гэсэнгъэм хэхьоногъэ егъешыгъэнэ» зыфиорэм къыдыхэллытагъэу Адыгэим икъэлэ шхъяаэ икъелэцыкы Іыгъыпли 4-мэ грантхэр къахыгъэх. 2019-рэ ильэсийм федеральнэ бюджетим исубсидиехэр зэрэтиштхэр зэнэхъокуу шыкъэм тетэу къыхэзыхыгъэр Урысие Федерацие просвещениемкэ и Министерств ары.

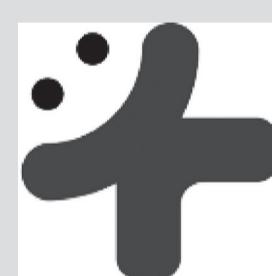
Джыри еджаплэмыкторэ къэлэцыкылхэр зиэ ны-тихэм психолого-педагогическэ, диагностическэ, консультативнэ іэпилэгъту зэрарагъэгъотырэ программэхэр къызыифэзгъэ-федэрэ учреждении 125-рэ зэнэхъокуум хэлжэхъа.

Мыекъуапэ икъелэцыкы Іыгъыпли 5-мэ ашыщэу 4-мэ грантхэр къахыгъэх. Джыри еджаплэмыкторэ къэлэцыкылхэр зиэ ны-тихэм іэпилэгъту зашаратырэ гупчэхэм яинфраструктурэ изэтэгъэпсхъан ахэр пэуагъэхъацтых.

Гушыэм пае, къэлэцыкы Іыгъыплихэу NN 1-мрэ 10-мрэ унэгъо клоцл гэсэнгъэмкэ шатекуагъэх. Къэлэцыкы Іыгъыплихэу NN 26-мрэ 34-мрэ зипсаунгъээ пыч фэхкүгъэ сабыйхэм, сэкъатныгъэ зиэ къэлэцыкылхэм іэпилэгъоу аш-ратырэм къыхэхъошт. Къалэм икъелэцыкы Іыгъыплихэм пстэумки сомэ миллионы 5 фэдиз хъурэ грантхэр къалуклэхэр зиэ ны-тихэм іэпилэгъту.

Гэсэнгъэмкэ къэлэ комитетим къызэритыгъэмкэ, зэнэхъокуум ишуагъэхэр зиэ

лэцыкы Іыгъыплихэр мылькуки, техникикэ нахь зэтэгээ-псыххагъэх хуущтых, психолого-педагогическэ іэпилэгъу зищыкылхэм алыкэшт. Къэлэцыкылхэмрэ ахэм янэтэхэмрэ тоф адшэлгээнэмкэ амалхэр нахыбэу щыл хуущтых: къэлэцыкы Іыгъыплихэм психологическэ іэпилэгъу зашаратытш чыпшэхэр ял хуущтых, спорт джэгуплэхэр агъепсыхтых. Ахэм анэмиклэу ящыкылхэм нэргүлтээгъэхээр ял хуущтых, джэгуалхэр, тхыльхэр къашэфыштых.

Волонтеры медици

Всероссийское
общественное движение

Іоныгъом падзэжьышт

Мэккуогъум и 28-м волонтер-медицкэр Лъэустэнхъаблэ щылагъэх. Гээмэфэ зыгъэпсэфыгъом ахэр зыщыклощтхэм ар аужырэ дэкыгъуагъ.

Урысие тофхъабзэу «Добро в село» зыфиорэр 2018-рэ ильэсийм чьэпэогъум рагъэжъагъ. Районхэм ашыпсэухэрэ цыфхэм медицинэ фэо-фашэхэр апагъохынхэр, фельдшер-мамыку іэзаплэхэу къудажхэм адэтхэм язывт нахьышу шыгъэнэу тофхъабзэм пшьерьиль шхъяаэу илагъ.

2018-рэ ильэсийм имэзитлоу тофхъабзэр республикэм зыщыклоагъэм къыккоцл врачхэр псеуплэ 11-мэ ашылагъэх, нэбгырэ 400-м ехъу аупльэхъагъ. Медицинэ учреждениехэм къаплышыл чыпшэхэр агъэкъэбзагъэх, гэцэктэжынхэри аашашыгъэх.

2019-рэ ильэсийм имэлэльфэгъу мазэ акцием иятонэрэ чээзу рагъэжъагъ. Аш къыдыхэллытагъэу волонтер-медицкэм псеуплэ 6 къакуухъагъ, нэбгырэ 200-м ехъу аупльэхъагъ.

Іоныгъом волонтерхэм тофшэн падзэжьышт.

(Тикорр.).

КъэбарыкІхэр

Псыр къанэсыгъ

ПсэупIэу Каменномостскэр Адыгэим итуристическэ гупчэу алтынэ. ТапкIэ ащ зыгъэпсэфаклохэр нахьыбэу къаклохэр зэрэхьущтыр гъэнэфагъэ: дэжинэс ямыIэгъэ псыкъабзэр цыфхэм къалтагъэлэсигь.

Мыекъопэ район администрацием ипресс-къулыкъу къизэртигъэмкIэ, псыкъекуапIэ километрэ 72-м ехъурэм игъэпсын псэупIэ шаухыгъ. Федеральне программэ «Развитие внутреннего и въездного туризма в РФ на 2011 – 2018 годы» зыфиорэм хэхьещтыгъэ проектэу «Лэгъо-Накъэ икъэлапчъехэр» зыфиорэм къизэрэдилтыгъэ, псым икъещэлэн ильэс заулэкIэ узэкIэлэбэжымэ Каменномостскэм щырагъэжьэгъагь. 2013-рэ ильэсем псыр зы урам ныIэп къизнэсыгъагьэр.

ПсырыкъуапIэм игъэпсын сомэ миллион 210-рэ ишыкIэгъагь, ахъщэр федеральнэ ыкIи республике бюджетхэм къахагъэкъыгъ, нэмыхI хэкъыпIэхери къагъотыгъех.

ЧыпIэ муниципалитетим ипащэу Владимир Петровым къизэриуагъэмкIэ, Хаджыкъо щыпсэурэ пстэуми псырыкъонIэ гупчэр агъефедэнэу амал яIэ хъугъэ. Унэньо 200-мэ псыр яунхэм аращэгъях. ЗэкIэмкIи унэньо минитүрэ ныкъорэм (ахэм нэбгыре мини 6 фэдиз ащэпсэу) яунхэм псэу бэрэ зэжагъехэр аращэлэн альэкъыщ. Джаш фэдэу кIэлэццыкъу йыгынчищымэ, еджэпIитүмэ, туризмэм иобъектитүмэ ар икъо агъефедэу рагъэжьэшт.

Псыр поселкэм зэрэращэлгээ мэдэхэдээ цыфхэм ящыIакIэ хэпшыкъу зэблихьущт. Туристхэр нахьыбэрэ къышынчихьущтых. Каменномостскэр мынын, унэх хъаклэхэр дэтих, чэц-зымафэм зыгъэпсэфаклохэм сомэ 350 – 500 алхырэр. Къушхъехэм, чыпIэ даххэхэм псэупIэр апэблагь. Поселкэ гупчэм еджапIэр, почтэр, «Магни-

тыр», тхыльеджапIэр итых. Мыш щыпсэухэрэм псыр къафаши, агъэгушуагъэх, юфыгъор зыгъэцкIэгъэ пстэумэ ахэр афэрэзэх.

Ятлонэрэу атЭкIыгъэх

БлэкIыгъэ тхъамафэм Каменномостскэм иэмчыжьсуу ижъирэ йошхыи б атЭкIыгъэу агъэунэфагъигь.

— Адыгэ Республикаем икультурнэ кIэн иобъектхэр къэххумэгъэнхэмкIэ ыкIи гъефедэгъэнхэмкIэ игъэланIэ ипащэу ЦыпIынэ Рустем къизэриуагъэмкIэ, йашхъехэр зытIыгъехэм уахтэм диштэрэ приборхэу чыгум хэль пкыгъохэр къыхэзигъэшхэрэр агъефедагъэх.

Къэбарыр псынкIэу полицием илофышIэхэм анагъэсигь, ахэм къалтлыхъагъэх йашхъэу къатыгъехэр, пкыгъо зэфэшхъафхэр къизэрэчахыгъехэр къа-

ушыхъатыгъ. Р. ЦыпIынэм зэрилтытэрэмкIэ, йашхъехэр затыгъехэм охтэ дэхкэлае текIыгъ, мыгъеятIонэрэу бээджашIехэр ахэм аштыльхъуаильх. Зэхатыльхъагъехэр чыпIэхэм ятIэм хэшхыкIыгъэ хъакъушыкъу къутафхэр бэу къашагъотыгъех.

Адыгэим культурэм ыкIи чыопсым якIэнхэу итхэм хэбзэнчьеу ятIехэрэм ямыхъо-мышIагъэ зэпагъэурэп. Мэзитүм ехъугъэ къодый псэупIэу Дахьо йошхъитүмэ заштIэгъагъехэр. Шэуджэн районым бэрэ шьэфуу йашхъехэр шаххункIэхэу къыхэкъы. НахьыбэмкIэ псэупIэхэм нахь ашчыжъэх чыпIэхэр, мэз гузэгум, е къушхъехэм ашыIехэр объектхэр архы атЭкIыхэрэр.

Хаджыкъо щыхъушIагъехэр бээджашIехэм хэбзэхъумаклохэр альхьущтых.

Адыгэ къуаер Адыгэим ий

ИжъикIэ къыщегъэжьагъэу адыгэхэм Ѣэм къуае зэрэхахыщтыгъэр непи ашыгъупшагъэп. Чэмхэр зыIыгъхэ унагъохэр, чыматэкIэ къуаер яун Ѣыхэзыххэрэр джыри макIэн, япчагъи ххъо.

Адыгэ къуаер, къое хъалыжъор Адыгэим ибренд (итамыгъэ) хуугъэх, гастрономическэ зеклоным щагъэдэх, ацIэ чыжъэу лугъэ ыкIи Урысыем ичыпIэ зэфэшхъафхэм, нэмыхI хэгъэгүхэм арагъаш, идэгъуягъэкIэ ыкIи илэшшугъэкIэ къахэшь.

Аужырэ ильэситүм адыгэ къуаем къенэкъокъун предприятиехэр къыкъоуягъэх, къуаеу къыдаагъэкъирэм «Адыгейский» алоу къытыратхэу рагъэжъягъагь, къыдаагъэкъирэм иччагъи хагъэхъоюгъагь. ЧыпIэ зэфэшхъафхэм къуаер къащаидэзигъэкъихэрэм азыфагу зэмийзгыныгъэхэр къыдахъэхи, адыгэ къуаер зые шыпкъэр къарагъэшшынкъенэу юфыр хъыкумым нэсигъагьагь.

Урысые Федерацием и Апшъэрэ хъыкум Адыгэим къыщашырэ шхыныгъоу къуаер «Адыгэ къуай» («Сыр Адыгейский») тетхажъэу Адыгэ Республикаем къыщидэзгъэкъихэрэ закъохэм анэмыхI къашын фимытэу унашьо ышыгъягъагь (свидетельствэу N 74). Аш ыузыкъи Брянскэ хэкум къуаер къыщызышхэрэр унашьоу аштагъем къемууялэхэу икIэрыкIэу хъыкумым зыфагъэзэгъагь. Ау интеллектуальнэ фитынгъэхэмкIэ Хъыкумыр Арбитражнэ хъыкумым иуашьоу зыхэпплээм, Адыгэим икъошшыхэм къадыригъештая.

Шхыныгъоу «Адыгэ къуаер» къыдэзигъэкъихэрэм я Союз хэтхэм къызэралауягъэмкIэ, интеллектуальнэ фитынгъэхэмкIэ Хъыкумыр джыри къагоуцуагь, Брянскэ хэкум и Арбитражнэ хъыкум ышыгъгэ унашьоу къуачIэ илэн ымыльтэкъынэу ылтыгъагь. Мы лъэхъаным Брянскэ хэкум и Арбитражнэ хъыкум джыри ээ хэпплэжынэу юфыр фырагъэзэжьыгъагь.

Апэри 5-м Адыгэир ахэфагъ

«Марс ме» зыфиорэ картографическэ сервисым къызэригъэунэфагъэмкIэ, гъэтхапэм и 1-м къыщидэзгъэжьагъэу жъоныгъуакIэм и 31-м нэс ышIыгъэхэхэлэхкIунхэм Адыгэ Республикаэр ИкIыб хэгъэгүхэм къарыкIыхэрэ зыгъэпсэфаклохэм нахьыбэу агурихыхэрэ чыпIэхэм зэраацыщыр къыгъэлъэгъуагь.

Рейтингым къызэригъэлэгъуагъэмкIэ, ацIэ ишыгъэхэр Москва, Санкт-Петербург ыкIи Краснодар краир архы. Апэритфым Адыгэир ахалтыгъагь.

Зыгъэпсэфыным тегъэпсыхъэгъэ чыпIэхэмкIэ Адыгэир бай. Туризмэм зызэрэцырагъэшомбгүштим иамалхэр яшыпкъеу зэрахъэх. Урысыем имызакъоу, хэгъэгү зэфэшхъафхэм ашыгъэхэрэми тикъушхъэхэр нахьыбэу арагъэлэгъу ашоонгъу.

Адыгэим и Лышхъяэу КъумпIыл Мурат зеклоным фэгъэхыгъэ юфыгъохэм язэшшохын инэпльэгъу ригъэкъирэп. Аужырэ лъэхъаным туристическэ отрасльям илофышIэхэм апашихъе тапекIэ гъэцкIэгъэнхэ фэе юфыгъохэр къыгъэуцугъэх. Ахэм ашыгъи бэшшагъэ зиггүгь ашыгъотыгъэ адыгэ къоджэ цыкIу къушхъем зэрэщагъэуцугъыр. Адыгэим къыпэблэгъэ ыкIи пхырыкIырэ федеральнэ гъогхэм тицIыф IэпIасэхэм ялэшшагъэхэр къызашагъэлэгъоштхэ ыкIи зыщащэштхэ чыпIэхэр зэрэщагъэпсихъэр, цыфыбэмэ тикультурэрэ тиччыопсыре ябайнгъэ зэраарагъэштэштим зэрэдэлжъэнхэ фаэр.

Адыгэхэр бэу зыщыпсазурэ хэгъэгүхэу Тыркуем, Иорданием, Сирием, Израиль нэбгырэ 200 фэдиз къарыкIынхэшь, яадыгэ чыгужь нэулас зыфашынэу яжх. Ахэм апае программэ шхъафхэр зэхагъэуцугъэх, ацIэ фэшхъафхэу зыгъэпсэфакло къаклохэрэр республикэм щызэхашэрэ юфхъабзэхэм ахагъэлжъэштых, музейхэм ябайнгъэ, тиччыопсыре ябайнгъэ зэраарагъэштэштим зэрэдэлжъэнхэ фаэр.

01-м къеты

«Китай фонариккIэ» заджэхэрэр ошьогум ратуущхъэх зыхъукIэ машлом зыкъимыштэнхэмкIэ шапхъэхэр зэраукохэрэм ыгъэгумэхкIэхуу. Мыекъуапэ щыщ нэбгырабэмэ Урысыем ошIэ-дэмьшIэ юфхэмкIэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликаэмкIэ и ГээлорышшIэ шхъаэ зыкъифагъэзагь. Мыекъуапэ машлом зыкъы-

щимыштэнхэмкIэ упплэхкIунхэр зэхээзыщэрэ чыпIэ подразделением иотдел «китай фонарикхэм» тхъамыкIагъо къапыкIын зэрилъэхкIэштых къыдильтыгъээ, цыфхэм, организационхэмрэ учреждениехэмрэ япащхэм ялъэу аш фэдэ фонарикхэр пIальэ горэклэ къызфамыгъэфедэнхэу.

Р. А. КУШЬУ.

Мыекъуапэрэ Мыекъопэ районымрэ мэшшIэгъосэнхэмкIэ якIэралыгъо инспектор.

Шъэумэн Хъазрэт

ИМЫЛЪКУКІЭ КЪЫРАТХЫКІЫГЪЭ ГЪЭЗЕТЭУ

«АДЫГЭ МАКЬЭР» ЗЫФЭКІОЩТХЭР

къу. Хъаштыку

Ч. И. Хъаклаку
Ч. К. Хъаклаку
Р. Шъхэлахъу
С. Шъхэлахъу
Хь. Мышь
А. Дэхэрим
Ш. Шъхэтум
С. Ацумыжь
Б. Шъхэлахъу
Хь. Шъхэлахъу

къу. Псэитыку

А. Нэпсэу
С. Ацумыжь
Хь. Кобл
Хь. Цунтлыжь
Хь. Хыдзэл
Н. Дачъэ
Б. Ахэдажагу
Ч. Кобл
А. Ацумыжь
С. Ахэдажагу
И. Дачъэ

**къу. Къунчы-
къохъабл**

Хь. Шъуджэ
С. Къэсан
М. Хъякло
З. Гышь
С. Тыгъужь
Кь. Пэнешью
Хь. Гышь
Н. Къэтамбэт
Ш. Хъот
Н. Пэнешью
А. Пэнешью
Н. Къэсан
Н. Бэшыкъу
К. Шъуджэ
А. Хъут

къу. Пэнхэс

Дз. Хъушт
А. Хъагъур
Хь. Къоджэшьау
А. Жадэ
А. Лыхъужъикъу
М. Сыджыхъ
Хь. Мышь
А. Ацумыжь
А. Джастэ
Дз. Нэпсэу
А. Ацумыжь

А. Бастэ

С. Къэрэтебан
Л. Дэгүф
Р. Мамый

Хь. Ацумыжь

Н. Шъхакумыд

Р. Сэхьут

М. Нащ

Н. Хыдзэл

Л. Мамхъо

С. Хъурим

А. Чэтыхъу

Н. Къэктихъу

Н. Хъурим

Б. Сэхьут

Э. Мамхъо

И. Шыцояхъ

А. Наш

С. Хъурим

А. Хъурим

Ш. Ацумыжь

Ш. Уджыхъу

А. Дзэл

С. Уджыхъу

С. Уджыхъу

Н. Мамхъо

М. Ацумыжь**къу. Блацэпсын**

А. Кларэ
И. Къумыкъу
Н. Штымэ
М. Кларэ
М. Болэкъо
А. Къушхъэ
М. Хъаткъо
М. Щыкъ
Н. Лымаф
Б. Щыщэ
М. Альхъэу
Н. Гъурыжъ

къу. Коцхъабл

Н. Штымэ
Р. Меркицк
Р. Зеушъэ
Р. Нажэ
М. Платэкъу
С. Планэ
С. Даут
З. Бээсэжъ
М. Хъусенэ
Н. Зеушъэ

къу. Адэмий

С. Хъут
С. Чэтай
Хь. Чэтай
Д. Чыназыр
Кь. Нэньой
Р. Шъхэлац
Хь. Чыназыр
А. Нешэ
Хь. ХъапакI
С. Къудаинкъу
А. Дэхъужь
З. Гъомлэшк
С. Даур

къу. Улан

А. Алэкай
Кь. Лафышъ
Хь. Нэгъой
А. Дзыбэ
С. Гъот
А. Лынэ
А. Нэгъой
А. Лыунай
А. Нэгъой
Н. Мыкъо
Д. Гъот
М. Пышкъан
М. Джигун

къу. Гъобэкъуай

М. Иашын
Д. Тхъаркъуахъу
М. Шнахъу
М. Стлашъу
М. Иашын
М. Гъуклэл
С. Стлашъу
С. Къэтамбэт
Т. Тхъаркъуахъу
А. Стлашъу

къу. Очэнтий

А. Хъут
Р. Кушъу
К. Хъут
Т. Кушъу
А. Шэуджэн
М. Пышдатэкъу
А. Кушъу
Н. Пышдатэкъу
Р. Делэкъу
С. Пышдатэкъу
И. Делэкъу

къу. Аскъэлай

Щ. Тхъаркъуахъу
Кь. Гъуклэл
Ф. Емтъиль
А. Уджыхъу
С. Н. Уджыхъу
С. Хь. Уджыхъу
М. Гъуклэл

**къу. Пицкъуй-
хъабл**

Т. Тыгъужъ
А. Хъаклаку
Хь. Джанхъот
Хь. Бэгъуш
Хь. Еутых
А. Гышь
Б. Къат

къу. Пицкъуй-

хъабл
Хь. Бээджэжъыкъу
М. Хъагъур
Р. Мафэ
М. Хъагъур
Хь. Бээджэжъыкъу
Н. Къохъужь
А. Ворэкъо
Н. Тэу
С. Платэкъу
Кь. Къайтмэс
М. Ожъ
И. Брант
Дж. Хъудаекъу

къу. Хъакурынэ-

хъабл
Дж. Сихъу
Л. Къыкъ
Б. Беданэкъу
С. Бэгъэдэр
Хь. Дзыбэ
М. Бэгъ
Б. Бэгъэдэр
Р. Ауль
С. Платэкъу
Ф. Хъакурын
Щ. Яхъул
П. Яхъул
Г. Нэныжъ
А. Коз
А. Гусэрыкъу
З. Шынахъу

къу. Фэдз

Н. Беджэлды
М. Тхъабысым
М. Иашын
Р. Тхъабысым
Т. Мерэм

къу. Еджэркъуай

Ю. Мэрэтикъу
А. Дзыбэ
Н. Лъэустэндэл
П. Гышь
Ш. Чэнышх

къу. Хъатикъуай

Л. Макъэ
К. Нанкъуй
Л. Блапэ
Дз. Уджыхъу
С. Тхылъан
И. Делэкъу

з. Хъущтэкъу

Л. Шъэожъ
Т. Ауль
А. Нэшүцл
Хь. Чыназыр

къу. Бжэхъэ-

къоежъс

Н. Цурмыт
М. Барцо
А. Барцо
Н. Шээумыз
Я. Хъатит
А. Лый
А. Нэгъуц
Г. Жъажжъий
Р. Хъуажъ
И. Хъатит
А. Барцо
Р. Лый
Т. Къэлэкъутэкъу
Т. Хъоткъо

къу. Джэ-

дэжхъабл

Кь. Теуцожъ
М. Хъутыжъ
Т. Нэхай
М. Мэкъуау
З. Блэнэгъапц
У. Лыбзыу
Р. Хъаклаку
Р. Цэй
С. Лыбзыу
Н. Хъашхъуанэнкъу
Т. Абсэлам
Р. Хъут
Р. Нэхай
М. Нэхай
Р. Мыгу
С. Нэхай
М. Нэхай
Р. Нэхай
А. Нэхай
А. Нэхай

къу. Пицхъалы-

къуай

Н. Цыкъу
С. Ахэджаагу

къу. Мамхыгъ

Щ. Ауль

З. Кубэшыч

Б. Хъагъундэкъу

Кь. Хъакуунэ

къу. Адигэкъал

М. Тэшь

Р. Мамыекъу

А. Нэхай

къу. Тэйхъабл

М. Гъонэжъыкъу

А. Тыгъужъ

А. Коз

А. Гусэрыкъу

З. Шынахъу

п. Инэм

Н. Хъаткъо

Хь. Натхъо

Д. Хъадыпашъу

Хь. Хъурим

Д. Чылгэгъот

А. ЛэупакI

М. Козын

Хь. Тырку

Н. Дэрбэкъу

Д. Цурмыт

Н. Къэлэкъутэкъу

Кь. Дэрбэкъу

Хь. Лэйкъу

Л. Къэлэкъутэкъу

Ю. Хъут

къу. Нэильтукъуай

С. Щашэ

И. Щашэ

А. КыыкI

М. КыыкI

Хь. Яхъул

Н. Удыкъаку

Г. КыыкI

Ю. КыыкI

С. Удыкъаку

М. КыыкI

Г. Хъаклаку

И. Пышылхъэх

Г. Хъаклаку

Л. Талъакъу

И. Пышылхъэх

С. Удыкъаку

А. Хэкужъ
Р. Кіеращ
К. КыыкI

М. Блэгъожъ

М. Пэхъу

Щ. Шъеуапцэкъу

А. Темрыку

А. Ацохъу

Хь. Болэт

С. Цуякъу

Р. Хъоткъо

С. Шъеуапцэкъу

Н. Шъеуапцэкъу

Г. Абрэдж

Щ. Абадэз

З. Кукан

Р. Дыды

М. Шъе

Блэкыгъэм ичыфэ ептыжынэу щыт

Хэгэгу зэошхом советскэ дзэхэм Теклоныгъэр кызыщыдахыгъэм ехуулэу «Адыгэ макъэм» икорреспондентэу Ныбэ Анзор Германием икъэлэ шыхьааэу Берлин щыагь. Зэрэдунаеу щихагъэунэфыкырэ мэфэкыр мыш зэрэщикуагъэр ыльэгъу.

Фашизмэй зытекуагъэхэр ильэс 74-рэ хүгээу цыфыбэ мэ агу кыагъэкихы, советскэ дзээкюл-лыхъужхэм зэрафэ разэхэр кыхагъэшэу ясаугъэтхэр зидэшт чыпэхэм ма-клох, лыхъужхынгъэу зэрахахъэр агъэлапэ.

Хы Шуцэ лушьом кыыш-тэжжагъэу Германием икъэлэ гупчэ нэсыфэ дэль тьюогу кыхъэр ыкүнүм советскэ зэолым ильэс пчагъэти тиргэекодаг. Дзэ Плыжым кынышхо ыльэгъуз пүим кытырихыжыгъэхэ калэхэр, куаджэхэр джы сыхьат заулэкэ зэпычыщых самолеткэ обыбымэ.

Непэ типсэукэ зыфэдэмрэ ильэс 75-кэ узэкэлэбэжкэхэтинахыжхэм кынин ащечигъэрэ зызэбгэапшэхэкэ, дунаир тлюу зыгощигъэгэе нацизмэ тидэхэр зэрэtekуагъэхэр умыгъэшшэгъони, ащ урымыгушхони пльэкырэп.

Сигьогу темырымкэ пъэзэгъягъэ: Туапсэ, Псыфабэр, Краснодар, Ростов-на-Дону, Вол-

фэдиз кыкызэ ильэсийбэ хүгээу Берлин и Трептов-парк кыкло. Есаагъэлэ арэп, ар пышэриль ляапэу зыфельйтэжэ. «А зыр ары сэ сшэн слээкынтыр», — elo ащ. Лыхъым изакъу, зыфэгэзжэнь щыагъэ.

Паркын мыгумэкэу кыкло, тэтысхыапэхэм кыашууцу, сыхьат заулэрэ атесуу мэхүү. Ежь, Леонид, Поволжье исыгъэ нэмыцхэм кыхажыгъ. 1993-рэ ильэсийм Германием щыпсэунэу кложыгъагъэ. Ащ Берлинскэ дэпкыр эзракутэжыгъэр ынитукэ ымыльэгъугъами, ар зыщихъугъэ уахтэр ары игашэ зызэрихъокыгъэу зилытэрэр. Дэпкыр щымылэхэ зэхъур ары ащ ихгээгүй кыгъэзэжжынэу амал илэ зыхуугъагъэр.

Заор кызежжээм тяте кытийогъагъ: «Тхамыкыагъор кытфэкыагъ!» Ежь зытуутгъэ стратегическэ заводыр Урал аякощыгъагъ. Инуагьо зыдрагъэшгэгъагъеп, изакъоу клонеу хүгъагъэ. Исабыитф щыщэу

шагъэуцугъагъ. Ащ пэблагъэу советскэ зэолт миниф фэдизмэ яхьадхэр щагэтилтыжыгъагъэ.

— Мы чыпээр яллыгъэу щыт, — elo Л. Брюннер. — Кызэрэс-лощтыр сшэрэп, ау мыш щызэхапшэрэ куачайм узэльештэ, уигъегупсэфырэп...

Урысыем рэ Германием зэдашыгъэгээ зээгын ныгъээм кызэрэшиорэм тетээ Германием ичигухэм атетхэ саугъэтхэр зэкэ хабзэм кьеухумэх. Ишкыкыагъэмэ, ахэр агъэклижых, кыапышыл чыгухэр кыбзэу алыгъых. Алешэ исаугъэти 2003-рэ ильэсийм зэпкырахи, художественнэ мастерскоу хыкүмэу Рюгель щыгъэм мэзилэ «кыш-иэзагъэх», ащ игээклижын хабзэм еврэ миллионрэ ныкьорэкэ кыфекүгъ.

Адыгэ калэу калам тыкыщезыщыкыгъэр Хуяаж Эргун. Ар Берлин зыщыпсэурээр ильэс 30-м къехуугъ, калам итарих дэгьюу зэригъэшлагъэу щыт. Бранденбургскэ къэлапчэхэм тарищэлэгъ. Мы чыпээм пэмчыгъяа 1945-рэ ильэсийм Берлин зыштэгъагъэхээ советскэ зэолхэм ашыщэ мини 2,5-рэ фэдиз кышакыгъ, зэолым исаугъэтэу щытим пэблагъэу щагэтилтыжыгъагъэх. Комплексим идэхагъу дэжэ советскэ танкитурэ гаубицэр щытых. Мы

комплексри 2007-рэ ильэсийм агъэклижыгъ.

— Сережа, фэсакы! — ильэсипл фэдиз зыныбжэ шьеожьи ыэ янэ гүээз кьеубыты. Мыш кэлэцыкылхэр бэрэ щыольэгъух, ахэр іашхэм адэшших, артэйсихэх.

— Тэ Урысыем тыщы, Брянскэ тыкыкыгъ, — кьеуатэ Иринэ, Сережэ янэ. — Тиньбджэгүхэм адэжь тыкьэклиагъ. Калэр къэтэлпльхээ. Сэ сятах Берлин щызэуагъ, мы чыпэхэм ашыщ кыщауэгъяа. Заом ыки ащ щыхуулэгъяа. Заом ыки ащ щыхуулэгъяа. Заом ыки ащ щыхуулэгъяа. Мы чыпээм заом уфещэжы, ащ хэкюдагъэхэм уаре-гэгупши, лыгъэу зэрахагъэм угъэгушо.

Эргун кызэриорэмкэ, Теклоныгъэм и Мафэ кызыблагъэкэ, фашизмэр зыгъэкодыгъэхэм зэрафэразэхэр кыагъэшынкээжэу мыш щыгэхэ саугъэтхэм адэжь нэмыц цыфыбэ кыкло, кыагъагъэр атыралхъэх. Мыгъэ Германиер «Бессмертный полк» зыфиорэ юфтхабзэм апэрэу хэлэжьагъ, нэбгырэ миниш фэдиз гьогухэм кыарыкыагъ. Гитлер иполитикэ зыхэзышэгъэ цыфхэм икъоу кыагурэо Теклоныгъэм мэхъян куоу илэр, арышь, блэкыгъэм итарих икъоу агъэлапэ.

НЫБЭ Анзор.

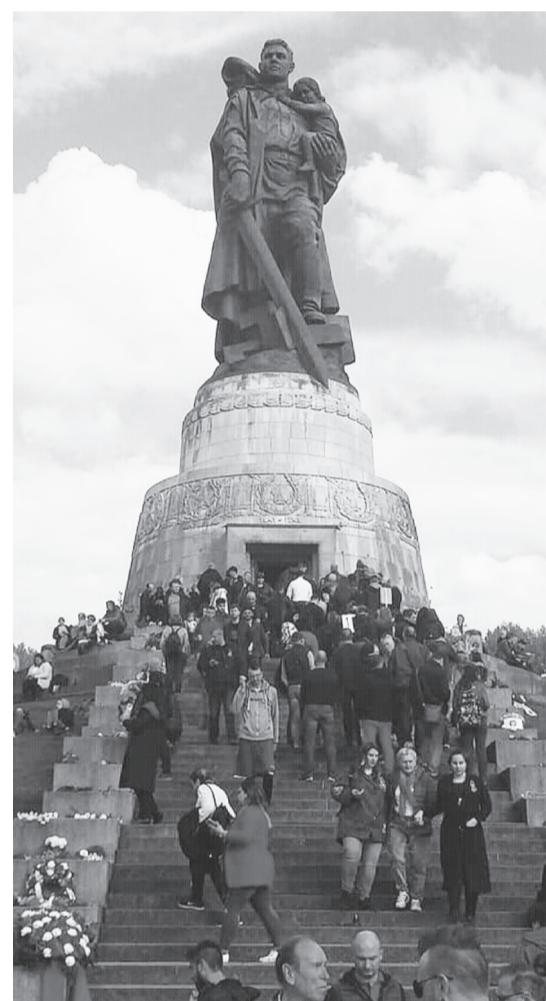
Шыачэ — Берлин — Шыачэ.

гограф, Рязань, Курск, Тула, Подмосковье, еланц Москва. Германием нэс самолеткэ си-быгыгь. Белоруссиер, Украинаэр, Польшэр, Чехиер, Венгриер, Австриер кызысэниэнкыгъэх.

Гъогу сыйтихъягъэм кыыш-тэжжагъэу гумэкыгъом сыйз-лильыгъыгь. Саугъэтхэр, къэхальхэр шээ пчагъэ хуухэе тиэшхарыбыкыхэрэ псеупэхэм адэтыгъэх. Зээ хуулийэу советскэ дзэхэм Теклоныгъэр кызыщыдахыгъэр шыхъэм икъи-щтыгъэп. Германием сыйзи-сими сыйгэсфыщтыгъэп, пүим ичигуу тизэолхэм лырэ зэрэ-щагъечайэр сшхъе икъи-щтыгъэп. Сэ сизакъоп, ильэситфэ кытээзэогъэ хэгъэгүй ичигуу зихъэкэ ахэм ямыгупшигъэрэ цыф щыиэн фаеп. Германием щыпсэухэрэ цыф кызыэркыхэри джащ фэдэх.

... Ильэс 78-рэ кызыгъэшшэгъэ Леонид Иосифович Брюннер пчэдыхж къэс километри 4

шагъэуцугъагъ.

Аш пэблагъэу советскэ зэолхэм миниф фэдизмэ яхьадхэр щагэтилтыжыгъагъэ.

— Мы чыпээр яллыгъэу щыт, — elo Л. Брюннер. — Кызэрэс-лощтыр сшэрэп, ау мыш щызэхапшэрэ куачайм узэльештэ, уигъегупсэфырэп...

Урысыем рэ Германием зэдашыгъэгээ зээгын ныгъээм кызэрэшиорэм тетээ Германием ичигухэм атетхэ саугъэтхэр зэкэ хабзэм кьеухумэх. Ишкыкыагъэмэ, ахэр агъэклижых, кыапышыл чыгухэр кыбзэу алыгъых. Алешэ исаугъэти 2003-рэ ильэсийм зэпкырахи, художественнэ мастерскоу хыкүмэу Рюгель щыгъэм мэзилэ «кыш-иэзагъэх», ащ игээклижын хабзэм еврэ миллионрэ ныкьорэкэ кыфекүгъ.

Адыгэ калэу калам тыкыщезыщыкыгъэр Хуяаж Эргун. Ар Берлин зыщыпсэурээр ильэс 30-м къехуугъ, калам итарих дэгьюу зэригъэшлагъэу щыт. Бранденбургскэ къэлапчэхэм тарищэлэгъ. Мы чыпээм пэмчыгъяа 1945-рэ ильэсийм Берлин зыштэгъагъэхээ советскэ зэолхэм ашыщэ мини 2,5-рэ фэдиз кышакыгъ, зэолым исаугъэтэу щытим пэблагъэу щагэтилтыжыгъагъэх. Комплексим идэхагъу дэжэ советскэ танкитурэ гаубицэр щытых. Мы

